

Beleidsplan tweetalig mavo 2017-2021

Vastgesteld in de SL januari 2019

Instemming MR op 21 mei 2019

Inhoud

1	TTO - Visie en ambities in vogelvlucht	3
	Waarom tweetalig onderwijs?	3
	Ambities.....	3
	Hoe bereiken we onze ambities?	3
2	Doel beleidsplan.....	5
3	Opbrengsten en resultaten.....	6
	Instroom	6
4	Aannamebeleid en werving	7
	De intake	7
	Versterkt mentoraat.....	7
	Taalsteun	7
5	Werving.....	8
6	Organisatie	9
7	Onderwijs, didactiek en internationalisering.....	10
	Een goede beheersing van het Engels.....	10
	ROL en invulling ENGELS.....	10
	Een nieuwsgierige, betrokken en goed geïnformeerde wereldburger worden.....	10
	De onderbouw.....	10
	Een zelfstandige jongvolwassene worden, die verantwoordelijkheid neemt voor het eigen leren en verantwoordelijkheid neemt voor anderen.....	11
	Curriculum	11
8	Scholing, professionalisering en kwaliteitszorg.....	12
	Scholing en professionalisering.....	12
	Cambridge Advanced & Proficiency	12
	CLIL	12
	Kwaliteitszorg	13
9	Budget en facilitering.....	14
	Bijlage 1 Resultaten	15
	Bijlage 2 Rubric bilingual attitude	16
	Bijlage 3 Stand van zaken scholing	17
	Bijlage 4 Verklarende woordenlijst	18
	Bijlage 5 Voorstel TTO mavo op het Schoter.....	20

1 TTO - Visie en ambities in vogelvlucht

Het tweetalig onderwijs krijgt op Het Schoter een rol van groeiende betekenis. De vraag is dan natuurlijk: waarom eigenlijk?

Waarom tweetalig onderwijs?

Omdat we vinden dat we leerlingen goed moeten voorbereiden op een toekomst in een wereld die steeds internationaler wordt en die vraagt om andere kennis, vaardigheden en attitude.

Omdat we vinden dat we leerlingen goed moeten voorbereiden op een toekomst als betrokken burger in een multiculturele samenleving; een samenleving waarin begrip op kunnen brengen voor anderen en andermans standpunten voorwaarden zijn voor het functioneren van die samenleving, in die samenleving en ten behoeve van die samenleving.

Omdat we vinden dat we leerlingen moeten voorbereiden op een maatschappij die steeds complexer wordt; een maatschappij die vraagt om burgers die creatieve oplossingen weten te bedenken voor universele problemen, die zich kunnen redden in een internationaal en multicultureel gezelschap en die zich betrokken tonen bij hun omgeving.

Om al die redenen geven we op het Schoter al sinds 2004 tweetalig onderwijs in de vwo-afdeling. En omdat we geloven in de kracht en meerwaarde van tweetalig onderwijs geven we dit met ingang van het schooljaar 2017-2018 ook in de havo-afdeling en vanaf schooljaar 2018-2019 eveneens op de mavo.

Om een visie te kunnen vormen op de tweetalige mavo heeft de projectgroep verschillende scholen bezocht die al een tweetalige mavo draaien. De uitkomsten van deze bezoeken zijn besproken en hebben geleid tot een voorstel dat gepresenteerd is in de schoolleiding. Dit voorstel heeft de visie van de projectgroep op onze tweetalige mavo goed weer en is daarom te vinden in bijlage 6.

Ambities

Als je op het Schoter tweetalig onderwijs hebt gevolgd dan:

- Heb je een voorsprong bij (internationale) vervolgoopleidingen en op de (internationale) arbeidsmarkt, onder andere door een goede beheersing van de Engelse taal;
- Sta je open voor mensen uit andere culturen, toon je je geïnteresseerd in de wereld om je heen en is het een tweede natuur om vraagstukken altijd vanuit meerdere perspectieven te bekijken;
- Ben je zelfstandig en gewend om verantwoordelijkheid te nemen voor je handelen en je eigen leerproces;
- Heb je een lerende en onderzoekende houding, ben je nieuwsgierig en streef je ernaar het beste uit jezelf en anderen te halen;
- Heb je zelfvertrouwen en doorzettingsvermogen ontwikkeld.

Hoe bereiken we onze ambities?

Een goede beheersing van het Engels.

Een uitstekende beheersing van het Engels, vraagt om een centrale plek van de taal in het curriculum. Omdat we weten dat je een tweede taal het beste leert door een volledige onderdompeling (immersion) krijgen leerlingen niet alleen meer uren Engels, maar wordt de Engelse taal ook ingezet als instrument om de

vakinhoud van de andere vakken aan te bieden. Zo ondersteunen die vakken op hun beurt weer de verwerving van de Engelse taal.

Engelstalige vakken gebruiken de zogenaamde CLIL-didactiek.¹ CLIL-didactiek betekent in de praktijk dat er activerende lessen gegeven worden, waarbij nadruk ligt op het combineren van vakinhoudelijke doelen en taalverwerving.

De leerlingen in de mavo-afdeling zullen worden voorbereid op het halen van een Cambridge certificaat in 3 mavo en het afleggen van een examen Engels op havo-niveau in de 4^e klas. Docenten Engels zijn intensief betrokken bij het ontwerpen van een leerlijn Engels die passend is bij onze tweetalige mavo leerlingen, die leerlingen voorbereid op het havo-examen en het behalen van een Cambridge Certificaat en die voldoet aan de gestelde standaard.

Een nieuwgierige, betrokken en goed geïnformeerde wereldburger worden.

Om te realiseren dat we leerlingen opleiden tot geïnteresseerde volwassenen die open staan voor (mensen uit) andere culturen hanteren we in de onderbouw een internationale leerlijn Europese en Internationale Oriëntatie.

Met de leerlijn EIO bieden we aan de hand van thema's een samenhangend wereldburgerschapprogramma. Het doel van dit programma is niet alleen het ontwikkelen van internationale competenties, maar ook persoonsvorming. Wereldburgerschap, internationale samenwerking, interculturele communicatie en de eigen positie binnen een steeds internationaler wordende wereld zijn enkele van de onderwerpen die aangesneden worden

Een zelfstandige jongvolwassene worden, die verantwoordelijkheid neemt voor het eigen leren en verantwoordelijkheid neemt voor anderen, die zelfvertrouwen heeft en doorzettingsvermogen.

Met alle activiteiten die we binnen en buiten de lessen en in binnen- en buitenland ondernemen werken we ernaar toe dat leerlingen steeds zelfstandiger worden en steeds meer verantwoordelijkheid leren nemen. Het betekent onder andere dat we leerlingen, als ze net op school zijn, laten begeleiden door ouderejaars en dus dat we ouderejaars de verantwoordelijkheid geven om de brugklassers te ondersteunen bij hun eerste schreden op het Schoter.

Een belangrijke pijler binnen de persoonsontwikkeling van onze leerlingen is zelfreflectie en het leren van elkaar. Zo krijgen de leerlingen in de immersion periode geen cijfers, maar werken zij door feedback en reflectie aan de gestelde doelen. Door deze periode af te sluiten met leerlingen, docenten én ouders hebben de leerlingen de mogelijkheid te laten zien wat ze gedaan hebben en wat ze al kunnen.

Het Schoter kent al een rijke traditie als het gaat om tweetalig onderwijs. Er is veel kennis, expertise en liefde voor deze specifieke tak van onderwijs op de school aanwezig. Tegelijkertijd maakt het tweetalig onderwijs op school in korte tijd een enorme ontwikkeling door: van junior naar senior college en van een tweetalig vwo, naar een tweetalig mavo-havo-vwo. Dat is een enorme uitdaging voor alle betrokkenen. We koesteren daarom de ambitie, leergierigheid en het enthousiasme die docenten en coördinatoren dagelijks tentoonspreiden en waarmee we deze uitdaging graag aangaan.

¹ Zie voor toelichting bij begrippen en afkortingen de verklarende woordenlijst op pagina 23 & 24.

2 Doel beleidsplan

Het Schoter is een school met 1358 leerlingen en heeft een openbaar karakter. Het is een school waar ieder kind ongeacht godsdienst, levensbeschouwing en of sociaal-culturele achtergrond welkom is. Het Schoter biedt sinds 2004-2005 tweetalig onderwijs aan binnen haar vwo afdeling en heeft de status van junior college. Vanaf het schooljaar 2017-2018 kunnen ook havo leerlingen tweetalig onderwijs volgen en met ingang van het schooljaar 2018-2019 zal hetzelfde gelden voor mavo leerlingen.

In het schooljaar 2018-2019 krijgen 204 leerlingen tweetalig onderwijs op mavo, havo of vwo niveau.

Dit beleidsplan heeft als doel om houvast te geven aan het ontwikkelen van onze tweetalige mavo afdeling. De projectgroep heeft behoefte aan een jaarplanning, taakverdeling, duidelijke doelstellingen en overzicht. In dit beleidsplan zullen de plannen voor de tweetalige mavo worden vastgelegd. Omdat de afdeling in ontwikkeling is betreft het een levend document dat de aankomende jaren veranderd en aangevuld zal worden.

De aanleiding voor het schrijven van een beleidsplan is dat wij in het schooljaar 2018-2019 zijn gestart met een tweetalige mavo afdeling. Er is al een beleidsplan voor de tweetalige havo/vwo afdeling, maar omdat de eisen en invulling van het tweetalig mavo onderwijs anders zijn én het een afdeling betreft die nog ontwikkeld moet worden is er gekozen voor een apart beleidsplan. De tweetalige mavo verschilt in meerdere opzichten van de tweetalige havo-vwo afdeling. Naast een ander eisenpakket voor wat betreft het niveau taalvaardigheid, betreft het belangrijkste verschil betreft de verplichte contacttijd. Voor havo en vwo-leerlingen is het Engels tenminste 50% van de contacttijd de voertaal; voor mavo-leerlingen is dit 30%.

3 Opbrengsten en resultaten

Instream

We streven ernaar om in het schooljaar 2018-2019 te starten met ten minste vijf brugklassen: 1 op mavo niveau, 2 op havo niveau en 2 op vwo niveau. Het Schoter heeft de ambitie om in 2021 in elk geval voor de helft een tweetalige instroom te hebben.

Op dit moment zijn de instroom en doorstroom cijfers binnen onze havo en vwo afdeling naar wens, (bijlage 1), en is in het havo/vwo beleidsplan opgenomen welke certificaten onze leerlingen hier kunnen halen. Eind 2019 zijn er instroom en doorstroom cijfers beschikbaar van de mavo afdeling en ligt vast welke certificaten onze mavo leerlingen kunnen gaan halen. Deze informatie zal dan ook eind 2019 toegevoegd worden aan het beleidsplan.

Actiepunten:

- Monitoren en evalueren van de instroom en doorstroom schooljaar 2018-2019
- Evalueren van de doorstroom van leerlingen die binnenkomen met een mengadvies.

4 Aannamebeleid en werving

Vanaf het schooljaar 2018-2019 zullen we leerlingen met een m/h advies in principe toelaten tot de tweetalige havo en leerlingen met een mavo advies in een tweetalige mavo plaatsen.

Het is een bewuste keuze om de toelatingseisen niet strenger te maken: we vinden dat tweetalig onderwijs voor iedereen binnen bereik moet liggen en willen zoveel mogelijk leerlingen de kans bieden om dit toekomstgerichte en internationaal georiënteerde onderwijs te kunnen volgen. Dat betekent wel dat we vooraf het belang van een goede motivatie sterk benadrukken, dat we met leerling, ouders en eventueel de basisschool docent in gesprek gaan over de haalbaarheid van het beoogde niveau en bovendien dat we deze leerlingen van het begin af aan goed begeleiden bij de overstap, de voortgang goed monitoren en het beleid zo nodig bijstellen. Hieronder wordt beschreven hoe we dat denken te doen.

De intake

Als de leerlingen zich hebben ingeschreven voor tweetalig onderwijs worden ze uitgenodigd voor een introductiemiddag. Tijdens die middag maken ze kennis met de mentor en de klas.

Versterkt mentoraat

De ondersteuning van de brugklasleerlingen wordt verder vormgegeven door: een versterkt mentoraat en een tweewekelijks overleg tussen teamleider, coördinator en mentoren. Tijdens dit overleg staan de voortgang van leerlingen, daaropvolgende acties en evaluatie centraal.

Vanaf het schooljaar 2018-2019 zullen we in alle afdelingen werken met een versterkt leerlingenmentoraat, waarbij leerlingen uit de bovenbouw, leerlingen uit de brugklas op geregelde basis zullen begeleiden en ondersteunen. Die ondersteuning is enerzijds gericht op de overgang van basisschool naar middelbare school en heeft daarnaast betrekking op het bieden van taalsteun. (zie hieronder)

Taalsteun

Als leerlingen eenmaal in een tweetalige klas zitten is, naast het niveau van het Engels, vooral de Bilingual Attitude (bijlage 3) van belang. Het actief gebruiken van het Engels beschouwen we als basisvoorwaarde. Dat betekent dat alle communicatie in het klaslokaal vanaf het eerste moment in principe in het Engels plaatsvindt en dat we leerlingen wel de benodigde taalsteun en begeleiding bieden bij deze overgang. Die taalsteun heeft in eerste instantie betrekking op het aanleren van vaktaal. Dat doen we onder andere door leerlingen een *personal idiom file* te laten aanleggen, waarin ze (voor hen) lastige woorden en zinnen opnemen, door het gebruik van CLIL in alle lessen en door een intensieve samenwerking tussen vakdocenten en docenten Engels. Dat doen we ook door te werken met een centraal idioom bestaande uit kernconcepten en kernzinnen voor lessenreeksen. Bovenbouwleerlingen zullen in het kader van een versterkt leerlingenmentoraat op maat ondersteuning kunnen bieden.

Actiepunten:

Er zal een nieuwe Bilingual Attitude rubric geschreven moeten worden die toepasbaar is binnen alle niveaus en die voor alle docenten goed hanteerbaar is.

5 Werving

De werving bestond tot en met het schooljaar 2016-2017 uit:

- Leerlingen en ouders informeren door middel van een leerlingenbulletin (Schoter X-press) over tweetalig onderwijs en;
- Leerlingen informeren en enthousiasmeren tijdens bezoeken aan en kennismakingslessen op basisscholen en;
- Leerlingen en ouders informeren tijdens groep8avonden, een algemene informatieavond, een brochure over het tto en de open dagen en;
- Ouders en leerlingen tweetalig onderwijs laten ervaren door workshops aan ouders en leerlingen te geven tijdens een 'high tea' .

We besteedden dus altijd al vrij veel aandacht aan tweetalig onderwijs, maar tot nu toe waren deze activiteiten steeds een onderdeel binnen de totale werving. De groei van tweetalig onderwijs op Het Schoter in volume en de verbreding naar alle niveaus vertalen we met ingang van het schooljaar 2017-2018 naar meer exclusieve aandacht voor dit type onderwijs.

Dat betekent dat de werving van karakter verandert. Om leerlingen in groep 8 kennis te laten met tweetalig onderwijs nemen ze deel aan een spel waarbij ze een probleem kunnen oplossen. Op verschillende momenten (bezoek aan basisscholen, groep8avond, open dag) kunnen de leerlingen door het maken van opdrachten een onderdeel van de oplossing verdienen.

Doel is dat leerlingen kunnen uitleggen wat tweetalig onderwijs is, dat ze een beeld hebben van het tweetalig onderwijs op Het Schoter en natuurlijk dat ze zo enthousiast worden dat ze zich bij ons aanmelden.

Om de banden met de basisscholen te versterken en verdiepen willen we een intensere samenwerking aangaan met de basisscholen om ons heen. Doelen zijn om basisscholen te ondersteunen op het gebied van Engels, om het met elkaar werken aan een doorlopende leerlijn Engels (po-vo) , om informatie te verstrekken over o.a. methodes, subsidies, interessante samenwerkingsprojecten en het uitwisselen van kennis en ervaringen.

In schooljaar 2018-2019 staat de eerste PO-VO conferentie op het programma.

Wat betreft de zichtbaarheid van het tto voor ouders en toekomstige leerlingen is het van belang om met regelmaat te communiceren over de activiteiten die we ondernemen en de successen die we behalen. Hierbij maken we veel gebruik van social media, zoals facebook en linked-in.

De aanwezigheid van het tto binnen de school is het afgelopen jaar vergroot. Dit komt onder andere doordat het invoeren van de Bilingual Attitude een cultuuromslag teweeg heeft gebracht, waardoor in en buiten de klaslokalen steeds meer Engels te horen is. Daarnaast spreken de docenten tijdens vergaderingen Engels met elkaar en is het tto logo groot aanwezig op het schoolgebouw. Toch kunnen we altijd nog meer uitdragen dat tweetalig onderwijs op school een duidelijke plek heeft. In het schooljaar 2017-2018 realiseren we een tto werkruimte voor docenten en zal onze visie op tweetalig onderwijs verbeeld worden in de hal, de aula en de gangen van het schoolgebouw.

6 Organisatie

Op dit moment valt de tto-afdeling onder de verantwoordelijkheid van de teamleider vwo. Die is tevens verantwoordelijk voor de invoering van het tto op de havo en de voorbereiding van de tweetalige mavo. Naast een teamleider zijn er een coördinator tweetalig havo-vwo en een coördinator tweetalig mavo.

Met het oog op de ambitie om in 2020-2021 als school in elk geval voor de helft een tweetalige instroom te hebben, zullen we vanaf het schooljaar 2018-2019 met een iets andere structuur binnen de schoolleiding gaan werken. Net als nu zullen coördinatoren in eerste instantie verantwoordelijk zijn voor het onderwijs binnen de afdelingen. Zij zullen verantwoording afleggen aan de eigen afdelingsleider. Één van de afdelingsleiders zal het tweetalig onderwijs in de portefeuille hebben om ervoor te zorgen dat het tweetalig onderwijs voldoende gestroomlijnd wordt en één gezicht blijft houden.

De projectgroep die verantwoordelijk is voor het ontwikkelen van de tweetalige mavo bestaat uit 10 docenten vanuit verschillende vakken. Deze docenten hebben zich vorig schooljaar opgegeven voor deze taak. Sommigen zijn nieuw binnen het TTO team en een aantal heeft al enige jaren ervaring met dit type onderwijs.

De docenten die nu in de projectgroep zitten zullen, voor zover mogelijk, vanaf schooljaar 2018-2019 betrokken blijven bij het ontwikkelen van de tweetalige mavo en hier ook lessen geven, projecten draaien en bijvoorbeeld de rol van mentor vervullen. Op deze manier blijft iedereen intensief betrokken bij deze nieuwe afdeling en kunnen we constructief de ontwikkelingen evalueren.

Voor de docenten die les geven in de tweetalige afdeling is er in het schooljaar 2017-2018 wekelijks tijd om bij elkaar te komen, te brainstormen, uit te wisselen, van elkaar te leren, te ontwikkelen etc. Daarnaast blijft het belangrijk om de docenten bij de visievorming, beleid en besluitvorming te betrekken en ook de kring van docenten die minder met het tto te maken hebben goed te informeren over de ontwikkelingen.

7 Onderwijs, didactiek en internationalisering

Bij de vormgeving van het onderwijs in de tweetalige mavo afdeling beschouwen we onze visie als leidend.

Kern daarvan is dat we leerlingen voorbereiden op een toekomst:

- in een wereld die steeds internationaler wordt en die vraagt om andere kennis, vaardigheden en attitude.
- als betrokken burger in een multiculturele samenleving waarin begrip op kunnen brengen voor anderen en andermans standpunten voorwaarden zijn voor het functioneren van die samenleving, in die samenleving en ten behoeve van die samenleving.
- in een maatschappij die steeds complexer wordt en die vraagt om burgers die creatieve oplossingen weten te bedenken voor universele problemen, die zich kunnen redden in een internationaal en multicultureel gezelschap en die zich betrokken tonen bij hun omgeving.

Een goede beheersing van het Engels

Een goede beheersing van het Engels, vraagt om een centrale plek van de taal in het curriculum. Omdat we weten dat je een tweede taal het beste leert door een volledige onderdompeling (immersion) krijgen leerlingen niet alleen meer uren Engels, maar wordt de Engelse taal ook ingezet als instrument om de vakinhoud van de andere vakken aan te bieden. Zo ondersteunen die vakken op hun beurt weer de verwerving van de Engelse taal.

Engelstalige vakken gebruiken de zogenaamde CLIL-didactiek. CLIL-didactiek betekent in de praktijk dat er activerende lessen gegeven worden, waarbij nadruk ligt op het combineren van vakinhoudelijke doelen en taalverwerving.

ROL en invulling ENGELS

De leerlijn Engels mondt uit in een aantoonbaar ERK niveau aan het einde van de derde klas, namelijk B1 niveau.

In de bovenbouw bieden we leerlingen de mogelijkheid om een Cambridge certificaat te behalen én eindexamen te doen op een hoger niveau. Voor de mavo zou dat betekenen dat deze leerlingen in mavo 4 eindexamen Engels *kunnen* doen op havo niveau.

Een nieuwsgierige, betrokken en goed geïnformeerde wereldburger worden

Om te realiseren dat we leerlingen opleiden tot geïnteresseerde volwassenen die open staan voor (mensen uit) andere culturen hanteren we in de onderbouw een internationale leerlijn Europese en Internationale Oriëntatie. Hiermee leren we leerlingen de kennis, vaardigheden en attitude aan waarmee ze na 4 jaar klaar zijn om in de wereld in te gaan.

De onderbouw

Met de leerlijn EIO bieden we aan de hand van thema's een samenhangend wereldburgerschapsprogramma. Het doel van dit programma is niet alleen het ontwikkelen van internationale competenties, maar ook persoonsvorming. Wereldburgerschap, internationale samenwerking, interculturele communicatie en de eigen positie binnen een steeds internationaler wordende wereld zijn enkele van de onderwerpen die aangesneden worden. Via vakoverstijgende projecten, uitwisselingen met buitenlandse scholen en overige extra curriculaire activiteiten, zoals leiden we leerlingen op tot wereldburgers die kunnen opereren in een mondiale gemeenschap.

Een voorbeeld van een dergelijk project is het immersion project: De mavo start met een project rond het thema: *Me, Myself and I*. Gedurende 6 weken besteden docenten van alle vakken aandacht aan dit project met als eindresultaat een zelfgeschreven krant en een presentatie voor de ouders. Tijdens deze immersion periode krijgen de leerlingen geen toetsen en/of cijfers maar werken zij met feedback en reflectie. We willen daarmee de mavo leerlingen de eerste periode goed begeleiden, een succeservaring meegeven en eventuele vroegtijdige uitval voorkomen.

Voor alle activiteiten die we ondernemen op het gebied van internationalisering verzamelen we de documentatie met ingang 2017-2018 systematisch in een digitaal portfolio. Alle betrokken docenten en leerlingen worden daartoe geschoold. Op dit moment zetten we de eerste stappen naar het opzetten van een digitaal portfolio in OneNote. Eind schooljaar 2017-2018 moeten de opdrachten en projecten in een overzichtelijke OneNote staan. Leerlingen gebruiken dit portfolio vanaf het schooljaar 2018-2019. *Om het aanleggen van het portfolio werkbaar en overzichtelijk te houden gebruiken we hetzelfde portfolio binnen alle jaarlagen en afdelingen.*

Een zelfstandige jongvolwassene worden, die verantwoordelijkheid neemt voor het eigen leren en verantwoordelijkheid neemt voor anderen

Met alle activiteiten die we binnen en buiten de lessen en in binnen- en buitenland ondernemen werken we ernaar toe dat leerlingen steeds zelfstandiger worden en steeds meer verantwoordelijkheid leren nemen. Dat betekent bijvoorbeeld dat we leerlingen, als ze net op school zijn, laten begeleiden door ouderejaars en dus dat we ouderejaars de verantwoordelijkheid geven om de brugklassers te ondersteunen bij hun eerste schreden op Het Schoter.

Curriculum

Het curriculum voldoet in grote lijnen aan de eisen die de Standaard stelt. In de mavo afdeling geven we de eerste twee jaar ongeveer 60% van de lessen in het Engels. Hier hebben we voor gekozen omdat de mavo, in tegenstelling tot de havo en het vwo, een 2 jarige onderbouw heeft. Door in de onderbouw meer lessen in het Engels te geven, creëren we in de bovenbouw wat meer ruimte. De programma's en leerlijnen voor de bovenbouw moeten in schooljaar 2019-2020 ontwikkeld worden.

De leerlijn internationalisering is coherent, gedocumenteerd en verankerd in de school

We hebben besloten het vak wiskunde in schooljaar 2018-2019 niet in het Engels aan te bieden op de mavo. Voor de meeste vakken is er een methode beschikbaar die bruikbaar is in klas 1 en 2 van de mavo, maar bij wiskunde is dit niet het geval. In schooljaar 2018-2019 bekijken we opnieuw of, en zo ja vanaf wanneer, het vak wiskunde in het Engels gegeven zal worden.

Actiepunten

- *Het schrijven van een leerlijn internationalisering/EIO voor de mavo afdeling*
- *Portfolio opdrachten voor de mavo afdeling vastleggen en klaarzetten in de OneNote.*
- *Het vastleggen van een Engels leerlijn voor de mavo leerlingen binnen het TTO*

8 Scholing, professionalisering en kwaliteitszorg

Scholing en professionalisering

Juist omdat we onze tweetalige afdeling willen profileren en sterk uitbreiden hechten we waarde aan professionalisering en scholing van het docententeam. In bijlage 4 is een overzicht te vinden van het aantal docenten dat het komende jaar werkzaam is in de tweetalige afdeling, de scholing die zij tot nu toe genoten hebben en de scholing die zij het komende jaar op zullen pakken. De wijze waarop de professionalisering van het docententeam vorm krijgt, is gestoeld op onze visie op tweetalig onderwijs, het geven van het goede voorbeeld en het leren van elkaar.

Cambridge Advanced & Proficiency

Op Het Schoter staan scholing en professionalisering hoog op de agenda. Dat betekent dat we van alle docenten die lesgeven binnen één van de afdelingen verwachten dat ze bij aanvang van hun werkzaamheden functioneren op CAE-niveau en dat in de loop van het eerste jaar van hun werkzaamheden ook kunnen aantonen middels een certificaat. De docenten die hun CAE-certificaat hebben, nodigen we vervolgens uit om een CPE certificaat te halen of anderszins hun Engelse taalvaardigheid verder te ontwikkelen. De ondersteuning bij de voorbereiding op het halen van een CAE certificaat is binnen de school geregeld. Overige scholing op dit terrein wordt van buitenaf georganiseerd en ingekocht. Met het oog op de ontwikkeling van de tweetalige havo en mavo zal in het schooljaar 2017-2018 een groot aantal docenten hun CPE willen halen.

CLIL

Wat betreft scholing op het gebied van CLIL hebben we nu al verschillende mogelijkheden tot onze beschikking:

- Op bestuurlijk niveau worden via de academie worden een beginnerscourse, een intermediate course en een advanced course aangeboden en;
- Daarnaast is er gelegenheid om een intensieve beginnerscourse of advanced CLIL-course in Engeland te volgen en;
- Bieden we op individueel niveau CLIL-coaching op de werkvloer en;
- Zijn er mogelijkheden tot scholing per discipline / op aanvraag.

In het schooljaar 2016-2017 heeft (met het invoeren van de tweetalige havo en de voorbereiding van de tweetalige mavo) een groep van 12 docenten een CLIL-cursus in het buitenland gevolgd. In 2018 zal om dezelfde reden een volgende groep een intensieve training in het buitenland krijgen.

Voor 2019 staat in de planning om het docententeam op de werkvloer te laten trainen, zodat én het niveau van alle docenten op peil blijft én differentiatie naar niveau mogelijk wordt.

Tot en met het schooljaar 2017-2018 volgen startende collega's de beginnerscourse bij de academie van het overkoepelende bestuur, gevolgd door intermediate en advanced courses en/of -afhankelijk van de ontwikkelingsbehoefte van de betreffende collega- begeleiding in de vorm van persoonlijke coaching. Één collega is inmiddels actief als CLIL-coach en één collega volgt daartoe in het schooljaar 2017-2018 een opleiding. Vanaf het schooljaar 2018-2019 zullen zij ook de beginnerscourse voor hun rekening nemen. Met de docenten Frans en Duits stellen de CLIL-coaches in het schooljaar 2017-2018 een persoonlijk ontwikkeltraject op.

Beide CLIL-coaches zullen zich (naast de coaching) aan het begin van het schooljaar 2017-2018 bezig houden met het aanvullen van het bestaande lesobservatiemodel met specifieke competenties voor tto docenten. De indicatoren die daartoe worden geformuleerd, zullen vervolgens ook vertaald worden naar leerling enquêtes en een meer systematische rol spelen bij het aannamebeleid van tto-docenten.

In het kader van leren van elkaar, zullen we de wekelijkse werkbijeenkomsten verder onder andere gebruiken voor de uitwisseling van good practices. Alle communicatie rond en tijdens deze bijeenkomsten zal verder in het Engels zijn, het geven van feedback aan elkaar zal gemeengoed moeten worden en ook tijdens de bijeenkomsten zullen we gebruik maken van CLIL-methodieken. Het leren van elkaar zullen we verder stimuleren door trio's te maken die twee maal per jaar bij elkaar op lesbezoek gaan en daarnaast participeren collega's in de verschillende vak gerelateerde netwerken die er binnen tweetalig onderwijs zijn.

Kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg valt onder de verantwoordelijkheid van de teamleider tweetalig onderwijs. In nauwe samenwerking met de coördinator en de directie zijn de ambities voor de langere termijn vastgesteld en op basis daarvan is dit beleidsplan met daaraan gekoppeld een jaarplan opgesteld. Dit beleidsplan wordt samen met het jaarplan uitvoering en regelmatig besproken met de directie, de coördinator, het team, betrokken ouders en leerlingen (klankbordgroepen) en vastgesteld door de MR. Evaluatie en bijstelling van de plannen valt onder verantwoordelijkheid van de teamleider.

Actiepunten:

- Het ontwikkelen van een lesobservatiemodel ten behoeve van tto-didactiek

9 Budget en facilitering

De tto afdeling beschikt over een eigen begroting en budget. Ouders van leerlingen in de onderbouw van het tto betalen op dit moment 400,-. In de vierde klas is de bijdrage 450,- en in klas 5 en 6 van het tweetalig vwo is de ouderbijdrage 250,-.

Van die bedragen betalen we alle excursies en buitenlandse reizen, maar ook specifieke tto activiteiten, lesmateriaal, native speakers, lidmaatschap van Nuffic, een deel van de scholing van het docententeam en de IB examens.

Met het oog op de invoering van de tweetalige mavo en een gedegen voorbereiding en scholing van het team voor de mavo en de havo afdeling zullen we voor het schooljaar 2017-2018 en voor het schooljaar 2018-2019 een subsidie aanvragen bij Nuffic.

Naast een eigen begroting kent het tto team ook een eigen taakruimte en facilitering. Voor alle leden van het team is het wekelijkse overleg gefaciliteerd en daarnaast is er extra ruimte voor specifieke taken, zoals: de organisatie van en begeleiding bij reizen, ondersteuning bij de Cambridge lessen, de CLIL-coaching en het coördineren van de afdelingen. Met ingang van het schooljaar 2017-2018 maken we een onderscheid gemaakt tussen het coördinaat voor de h/v klassen en voor de mavo klassen.

De begroting en de facilitering van het team zijn op orde. Het is vooral zaak om deze consequent tegen het licht te houden en aan te passen aan de veranderende omstandigheden.

Actiepunten

- Het aanvragen van subsidies. (ontwikkelen leerlijn PO-VO en leerlijn MBO)

Bijlage 1 Resultaten

Doorstroom en uitstroom

	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Doorstroom					
1tv-2tv	100%	100%	100%	100%	100%
2tv-3tv	100%	92%	100%	95%	89%
3tv-4tv	77%	93%	89%	92%	90%
4tv-5tv				88%	100%
5tv-6tv				92%	100%
6tv				90%	100%

Examencijfers Nederlands en Engels

	Vak	afwijking	percentiel	gemiddelde	Landelijk
2015/16	Nederlands	0,4	90%	6,5	6,1
	Engels	0,8	99%	7,8	7,0
2016/17	Nederlands	0,6	99%	6,7	6,1
	Engels	0,7	96%	7,7	6,7

Resultaten CAE

	CAE	
2015/16	1xA 1xB 5xC 2x niet gehaald	1 lln heeft het overgedaan (C) 1 lln is gestopt met tto
2016/17	12xB 2xC	

Resultaten IB

2016-2017	English A: Lang and Literature HL	English A: Lang and Literature SL	# of students English A: Lang and Literature HL	# of students English A: Lang and Literature SL
Schoter	4.45	4.0	11	1
80 scholen NL	4.78	4.73	1914	881

Bijlage 2 Rubric bilingual attitude

Bilingual students will not only receive a regular report card but will also be scored for effort and use of English during classes and other school-related activities. Effort, motivation and a continuous willingness to use English (not only when asked) are important during bilingual classes. This will improve fluency significantly.

All teachers teaching their subject in English will score the students for the criteria mentioned.

A = Proficient , B = Developing, C = Beginner

Points	0	1	2	3
Cr.I Private interaction with teacher	Speaks too little to be assessed.	Makes an effort to speak English but needs reminding when interacting with the teacher.	Only occasional lapses into Dutch, but speaks English confidently when interacting with the	Speaks English consistently and confidently when interacting with the teacher.
Cr. II Questions and answers during the lesson	Speaks too little to be assessed.	Makes an effort to speak English but needs reminding when answering questions during the lesson.	Only occasional lapses into Dutch, but speaks English confidently when answering questions during the lesson.	Speaks English consistently and confidently when answering questions during the lesson.
Cr. III Group work and social interaction with classmates	Speaks too little to be assessed.	Makes an effort to speak English but needs reminding when working in groups or socially interacting with classmates.	Only occasional lapses into Dutch, but speaks English confidently when working in groups or socially interacting with classmates.	Speaks English consistently and confidently when working in groups or socially interacting with classmates.

Total points	9	8	7	6	5	4	<4
Score year 1	A	A	A	A	B	B	C
Score year 2	A	A	A	B	B	C	C
Score year 3	A	A	B	B	C	C	C

Bijlage 3 Stand van zaken scholing

	- 2017	2018-2019
Docenten werkzaam binnen tto	27	31
CAE	19	5
CPE	7	12
CLIL in company	13	24
CLIL abroad	18	10

Bijlage 4 Verklarende woordenlijst

Bilingual Attitude	De mate waarin leerlingen de Engelse taal gebruiken wordt beoordeeld voor wat betreft: interactie met de docent, vragen en antwoorden en interactie met medeleerlingen
Cambridge CAE	Het Cambridge Certificate in Advanced English is een examen voor gevorderde studenten Engels. Het vertegenwoordigt het C1-niveau van de Cambridge examenreeks
Cambridge CPE	Het Cambridge Certificate of Proficiency vertegenwoordigt het C2-niveau van de Cambridge examenreeks. Dat is het hoogste niveau
Cambridge FCE	Het Cambridge First Certificate in English is een examen voor bovengemiddelde studenten Engels. Het vertegenwoordigt het B2-niveau van de Cambridge examenreeks
Cambridge Global Perspectives AS & A level	Cambridge International AS & A Level Global Perspectives & Research bevordert kritisch en analytisch denken, waarbij leerlingen verschillende onderzoeksmethoden gebruiken en global issues vanuit meerdere perspectieven bekijken. Leerlingen onderzoeken en oordelen over kwesties op wereldschaal die relevant zijn voor hun eigen leven Het niveau van de <i>A-level</i> examens is vergelijkbaar met dat van de vwo-examens. Als alternatief voor de <i>A-Levels</i> kan men ook <i>A/S levels</i> behalen, het <i>advanced subsidiary level</i> . De studiebelasting is ongeveer de helft van die van de <i>A-Levels</i> en het niveau van de <i>A/S</i> examens is lager.
Cambridge checkpoint (secondary 1)	Diagnostische toets waarmee het niveau van het Engels voor diverse vaardigheden wordt vastgesteld en waarmee voor diverse vaardigheden wordt aangetoond dat leerlingen het juiste niveau hebben (B2)
CFEC	Common Framework of European Competence. Dit 'Referentiekader' geeft indicaties voor de 'Europese competenties' van leerlingen tussen de 12 en 19 jaar oud. De bedoeling van het <i>Common Framework for Europe Competence</i> is om een brug te vormen tussen de competenties en de schoolpraktijk. Elos scholen erkennen het denkbeeld van 'Europese staatsburgerschap' en hun taak om leerlingen voor te bereiden op studie en werk in Europa. Dit wordt gedaan door 'Europese en Internationale Oriëntatie' (EIO) in lesplannen en culturele- en uitwisselingsprogramma's aan te bieden
CLIL	Content Language Integrated Learning. Taalgericht vakonderwijs dat gekenmerkt wordt door de gelijktijdige opbouw van taalvaardigheid en vakkennis, terwijl de leerlingen een actieve rol hebben en de vaktaal spreken en schrijven.
EIO	Europese en Internationale Oriëntatie. Er is veel aandacht voor internationale thema's en samenwerking met buitenlandse leerlingen. EIO-activiteiten kunnen plaatsvinden binnen lessen, maar vinden ook buiten de normale lessen plaats. Het kan gaan om projecten (binnen of buiten de reguliere lessen) of om excursies en reizen. Op Het Schoter wordt EIO in de onderbouw ook als apart vak aangeboden.
ERK	Het Europees Referentie Kader beschrijft wat je in een vreemde taal precies moet kunnen om aan te tonen dat je deze taal op een bepaald niveau beheerst. Het ERK onderscheidt zes niveaus, die je in het volgende schema kunt samenvatten:

	 <p>A1 is het laagste niveau, C2 is het niveau van de 'near native speaker' met een academisch denkniveau. Deze niveaus kun je voor alle talen gebruiken en betekenen in alle landen hetzelfde.</p> <p>Het ERK onderscheidt vijf taalvaardigheden: <i>lezen, luisteren, gesprekken voeren, spreken en schrijven</i>.</p>
<p>IB Language & Literature A & Language B</p>	<p>Het International Baccalaureate (IB) is een internationale instantie die onder andere het International Baccalaureate Diploma Programme, een pre-universitaire opleiding van twee jaar bedoeld voor de leeftijd van 16 tot 19 jaar, verzorgt. Op het vwo neem je deel aan het <i>International Baccalaureate Language and Literature A</i>. In dit programma is er onder andere aandacht voor literatuur, tekstanalyse en academisch schrijven.</p> <p>In de bovenbouw van de tweetalige havo neem je deel aan het zogenaamde <i>International Baccalaureate Language B</i>. In het IB-programma, dat gecombineerd is met het vak Engels, is er onder andere aandacht voor taalontwikkeling, tekstbegrip, tekstanalyse en schrijfvaardigheid.</p>
<p>IPV-subsidie</p>	<p>Subsidie voor internationalisering in het primair en voortgezet onderwijs</p>
<p>Junior College</p>	<p>Een tto juniorschool voldoet aan de Standaard van Nuffic en is officieel gecertificeerd om leerlingen aan het eind van de onderbouw een tto junior certificaat te overhandigen.</p>
<p>Nuffic</p>	<p>Nuffic staat voor: Netherlands Universities Foundation for International Cooperation en is de Nederlandse organisatie voor internationalisering in het onderwijs.</p>
<p>PDCA</p>	<p>De PDCA-cyclus geeft het principe weer van continue verbetering en wordt gevormd door de facetten Plan-Do-Check-Act. Met dit principe wordt aangegeven dat voor het bereiken van een hogere kwaliteit een continue cyclus op gang moet worden gebracht van het plannen van acties, het ten uitvoer brengen van geplande acties, het checken of de resultaten van de acties werkelijk zijn zoals was beoogd, en het bijsturen of bijstellen van de uitvoering of plannen naar aanleiding van de checkresultaten</p>

Bijlage 5 Voorstel TTO mavo op het Schoter

De afgelopen weken is in de projectgroep tweetalig mavo onderzoek gedaan naar de manier waarop we op het Schoter de tweetalige mavo afdeling in willen gaan richten.

In aanloop naar het maken van verschillende keuzes zijn een aantal scholen bezocht die al een tweetalige mavo afdeling draaien. Om een goed beeld te krijgen is een algemene vragenlijst gemaakt die op de bezochte scholen besproken is. De uitkomsten van deze bezoeken zijn in onze vergaderingen besproken.

De belangrijkste keuzes die gemaakt moest worden waren; de vorm waarin wij het tweetalige mavo willen aanbieden, welke vakken hierbij betrokken moeten worden, hoe we EIO willen implementeren, welke route binnen het Engels aantrekkelijk is en wat we willen doen met leerlingen die een mengadvies krijgen van de basisschool.

Uitkomsten

Vorm: We willen het tto binnen de reguliere lessen aanbieden met aanvullend vakoverstijgende (EIO) projecten in, bijvoorbeeld, de clusterweken.

Vakken: In principe willen we, voor zover mogelijk, alle vakken in het Engels aanbieden tenzij er goede redenen zijn dit niet te doen. Denk hierbij aan de beschikbaarheid van tto docenten en/of de beschikbaarheid van materiaal. Dat betekent concreet dat we met uitzondering van Nederlands, Frans en wiskunde, alle vakken in het Engels zouden willen aanbieden in de brugklas.

EIO: Net als in onze andere TTO afdelingen willen we EIO als vak binnen het rooster aanbieden.

Engels: Het doel is leerlingen in 4 mavo examen te laten doen op havo niveau en ze aanvullend op te laten gaan voor een Cambridge certificaat (FCE).

Mengadvies: In principe zijn leerlingen met een mavo/havo advies te plaatsen in de tweetalige havo, leerlingen met een puur mavo advies zijn te plaatsen in de tweetalige mavo.